

T.C.

MANİSA

1.İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/79

KARAR NO : 2018/116

DAVACI : TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

VEKİLİ : AV. ZÜHAL SİRKECİOĞLU DÖNMEZ

Bestekar Sk. No: 49/5 K.Dere Çankaya/ANKARA

DAVALI : GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI

VEKİLİ : HUKUK MÜŞAVİRİ AV. ZÜHRE GÜÇYETER

Aynı Yerde Merkez/ANKARA

MÜDAHİL(Davalı Yanı): VERDİ CENGİZ

VEKİLLERİ : AV. CEYLAN YILDIRIM-AV. HÜSEYİN UFUK UĞUR

Fevzi Çakmak Mah. 2. Yay Sok. No:2 Kat:1 D:1 Merkez/UŞAK

DAVANIN ÖZETİ : Uşak, Merkez, Çarıkköy Köyü, Alageri Mevkii, 1053, 1054 ve 1055 parsel sayılı taşınmazların akaryakıt ve LPG satış istasyonu amaçlı imar planı değişikliği yapılmak üzere tarım dışı amaçla kullanılmasının uygun görülmesine dair Tarım ve Köyşleri Bakanlığı Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün 22/10/2010 tarih ve 79762 sayılı işleminin; hukuka aykırı olduğu, birinci sınıf tarım toprağı olan dava konusu taşınmazların tarım arazisi olmaktan çıkarılmakla 5403 sayılı Kanun hükümlerinin ihlal edildiğı, İl Tarım Müdürlüğü'nce düzenlenen etüt raporunda arazilerin mutlak tarım arazisi olduğunun belirtildiğı, ancak alternatif alan bulunup bulunmadığı konusunda araştırma yapılmadığı, dava konusu işlemle yöredeki tarımsal bütünlüğün bozulacağı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Usulde; davanın süresinde açılmadığı, esasta; Bakanlık Uşak İl Müdürlüğü teknik elemanlarınca mahallinde yapılan inceleme sonucu hazırlanan 14/09/2010 tarihli etüt raporunda, "Etüdü yapılan arazinin amaç dışı kullanımı halinde yapılacak kazı, dolgu ve inşai faaliyetlerde çevre arazilere zarar vermeyecek tedbirlerin alınması durumunda çevre parsellere olumsuz etkisi olmayacağı, ayrıca sahanın konumu itibariyle tarımsal kullanım bütünlüğü bozulmayacağı, Müdürlüklerine sunulan 14/09/2010 tarihli raporda, alanın mevcut imar planında sanayi alanına yakın olması ve çevredeki arazilerin hepsinin aynı

özelliklerde olması nedeniyle alternatifinin olmadığı belirtilmiştir." denildiği, bu nedenle davacı tarafından ileri sürülen iddiaların geçerliliği bulunmadığı, dava konusu 0,4067 hektar alana tarım dışı kullanım izni kamu yararı gözetilerek 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununa uygun olarak verildiği, iddia edildiği gibi mevzuata aykırı bir uygulamadan bahsetmenin mümkün olmadığı, alanın tarım dışı kullanılmasına izin verilmesi halinde tarımsal kullanım bütünlüğünün bozulacağı ve yörenin kısa sürede tamamen yapılaşmasına, işgaline sebep olacağına iddia edildiği, yine yukarıda anılan raporda sahanın konumu itibarıyla tarımsal kullanım bütünlüğünün bozulmayacağına belirtildiği, ayrıca akaryakıt istasyonlarının genellikle yol güzergahında olduğu ve mevcut akaryakıt istasyonlarının çevresinde tamamen yapılaşma, işgalin söz konusu olmadığı, yapılaşma olabilmesi için şartların sağlanması ve gerekli izinlerin alınmasının gerektiği, ayrıca izinlendirme yapılmadan önce bahse konu alanın dolgu yapılmak suretiyle tarımsal yapısının bozulduğunun tespit edildiği, bu nedenle 5403 sayılı Yasanın 13. maddesine aykırılıktan aynı Yasanın 21 (a) maddesi uyarınca idari yaptırım kararı düzenlendiği, yasal dayanaktan yoksun davanın reddinin gerektiği savunulmaktadır.

MÜDAHİL VERDİ CENGİZ'İN

BEYANLARININ ÖZETİ : Davanın reddi gerektiği ileri sürülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Manisa 1. İdare Mahkemesi'nce, Mahkememizin 1/11/2012 tarih ve E:2011/418, K:2012/1273 sayılı kararının Danıştay Onuncu. Dairesinin 9/1/2014 gün ve E:2013/2373, K:2014/51 sayılı kararı ile bozulması üzerine bozma kararına uyularak dava dosyası yeniden incelenmek suretiyle işin gereği görüşüldü:

Dava; Uşak, Merkez, Çarikköy Köyü, Alageri Mevkii, 1053, 1054 ve 1055 parsel sayılı taşınmazların akaryakıt ve LPG satış istasyonu amaçlı imar planı değişikliği yapılmak üzere tarım dışı amaçla kullanılmasının uygun görülmesine dair Tarım ve Köyşleri Bakanlığı Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün 22.10.2010 tarih ve 79762 sayılı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu'nun " Amaç" başlıklı 1.maddesinde;" Bu Kanunun amacı; toprağın doğal veya yapay yollarla kaybını ve niteliklerini yitirmesini engelleyerek korunmasını, geliştirilmesini ve çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak, plânlı arazi kullanımını sağlayacak usûl ve esasları belirlemektir." hükmü yer almış, aynı Kanunun " Tanımlar" başlıklı 3.maddesinde;" ... b) Kurul: Toprak Koruma Kurulunu.... d) Tarım arazisi: Toprak, topografya ve iklimsel özellikleri tarımsal üretim için uygun olup, hâlihazırda tarımsal üretim yapılan veya yapılmaya uygun olan veya imar, ihya, ıslah edilerek tarımsal üretim yapılmaya uygun hale dönüştürülebilen arazileri, e) Mutlak tarım arazisi: Bitkisel üretimde; toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerinin kombinasyonu yöre ortalamasında ürün alınabilmesi için sınırlayıcı olmayan, topografik sınırlamaları yok veya çok az olan; ülkesel, bölgesel veya yerel önemi bulunan, hâlihazır

tarımsal üretimde kullanılan veya bu amaçla kullanıma elverişli olan arazileri, f) Özel ürün arazisi: Mutlak tarım arazileri dışında kalan, toprak ve topografik sınırlamaları nedeniyle yöreye adapte olmuş bitki türlerinin tamamının tarımının yapılamadığı ancak özel bitkisel ürünlerin yetiştiriciliği ile su ürünleri yetiştiriciliğinin ve avcılığının yapılabildiği, ülkesel, bölgesel veya yerel önemi bulunan arazileri, g) Dikili tarım arazisi: Mutlak ve özel ürün arazileri dışında kalan ve üzerinde yöre ekolojisine uygun çok yıllık ağaç, ağaççık ve çalı formundaki bitkilerin tarımı yapılan, ülkesel, bölgesel veya yerel önemi bulunan arazileri, ğ) Marjinal tarım arazisi: Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri ve dikili tarım arazileri dışında kalan, toprak ve topografik sınırlamalar nedeniyle üzerinde sadece geleneksel toprak işlemeli tarımın yapıldığı arazileri,..ifade eder" hükmüne yer verilmiş, aynı Kanun'un " Tarım Arazilerinin Amaç Dışı Kullanımı" başlıklı 13.maddesinde; Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri ile sulu tarım arazileri tarımsal üretim amacı dışında kullanılamaz. Ancak, alternatif alan bulunmaması ve Kurulun uygun görmesi şartıyla; a) Savunmaya yönelik stratejik ihtiyaçlar, b) Doğal afet sonrası ortaya çıkan geçici yerleşim yeri ihtiyacı, c) Petrol ve doğal gaz arama ve işletme faaliyetleri, ç) İlgili bakanlık tarafından kamu yararı kararı alınmış madencilik faaliyetleri, d) Bakanlıklarca kamu yararı kararı alınmış plân ve yatırımlar, e) Kamu yararı gözetilerek yol altyapı ve üstyapısı faaliyetlerinde bulunacak yatırımlar, f) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun talebi üzerine 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca yenilenebilir enerji kaynak alanlarının kullanımı ile ilgili yatırımları, g) Jeotermal kaynaklı teknolojik sera yatırımları için bu arazilerin amaç dışı kullanım taleplerine, toprak koruma projelerine uyulması kaydı ile Bakanlık tarafından izin verilebilir. Bakanlık bu yetkisini valiliklere devredebilir. Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri ile sulu tarım arazileri dışında kalan tarım arazileri; toprak koruma projelerine uyulması kaydı ile valilikler tarafından tarım dışı kullanımlara tahsis edilebilir. Tarımsal amaçlı yapılar için, projesine uyulması şartıyla ihtiyaç duyulan miktarda her sınıf ve özellikteki tarım arazisi valilik izni ile kullanılır. Birinci fıkranın (c) ve (ç) bentleri kapsamında izin alan işletmeciler, faaliyetlerini çevre ve tarım arazilerine zarar vermeyecek şekilde yürütmekle ve kendilerine tahsis edilen yerleri tahsis süresi bitiminde eski vasfına getirmekle yükümlüdürler. Bu madde kapsamında valiliklerce verilen kararlara yapılan itirazlar, Bakanlık tarafından değerlendirilerek karara bağlanır. Tarım arazilerinin korunması ve amaç dışı kullanımına dair uygulamaların usûl ve esasları tüzükle düzenlenir." hükmü yer almıştır.

Dosyanın incelenmesinden; Uşak-Merkez Çarıkköy'de tarımsal niteliği korunacak alan olarak planlanan 33 pafta, 1053, 1054 ve 1055 parsel sayılı taşınmazların maliki olan ve davaya müdahil olarak katılanının akaryakıt ve LPG istasyonu amaçlı imar planı değişikliği yapılması talebi üzerine arazinin tarımsal amacı dışında kullanılmasının mümkün olup olmadığına dair Uşak İl Tarım Müdürlüğünden görüş istenildiği, bu birimde görevli ziraat mühendisleri ve harita mühendisi tarafından mahallinde yapılan inceleme sonucu 14.9.2010 tarih ve 2010/9 sayılı etüt raporu düzenlendiği, anılan raporda; arazinin mutlak tarım arazisi olduğu, yatırımın çevre parsellere olumsuz etkisinin olmayacağı, tarımsal kullanım bütünlüğünün bozulmayacağı ve toprak koruma projesi gerekmediğinin belirtildiği, söz konusu yatırım için

31.8.2010 tarih ve Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğünce kamu yararı kararı alındığı, Uşak Valiliği İl Tarım Müdürlüğü Toprak Koruma Kurulunun 22.9.2010 tarih ve 2010/36 sayılı işlemiyle; kamu yararı kararının bulunduğu, etüt raporu değerlendirildiğinde, yatırımın niteliği ve çevre arazilerin aynı özellikte olması nedeniyle alternatif alanının bulunmadığının anlaşıldığı, bu nedenle de söz konusu parsellerin akaryakıt ve LPG satış istasyonu olarak planlanmasının Ziraat Mühendisleri Odası, Tema Vakfı ve Ticaret ve Sanayi Odasının karşı oylarıyla uygun bulunmasına ve kararın Gıda Tarım ve Hayvancılık sunulmasına oyçokluğuyla karar verildiği, Tarım ve Köyşleri Bakanlığı (Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı) Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün 22/10/2010 tarih ve 79762 sayılı işlemiyle, 5403 sayılı Kanun 13. maddesi uyarınca, yörede yapılan tarımsal faaliyetlere zarar verilmemesi için gerekli tedbirlerin alınması şartıyla, 5403 sayılı Kanununun 21. maddesi kapsamında işlem yapıldıktan sonra söz konusu arazinin akaryakıt ve LPG satış istasyonu amaçlı imar plan değişikliği yapılmak üzere tarım dışı amaçla kullanılmasının uygun görülmesi üzerine, anılan işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bitkisel üretimde; toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerinin kombinasyonu yöre ortalamasında ürün alınabilmesi için sınırlayıcı olmayan, topografik sınırlamaları yok veya çok az olan; ülkesel, bölgesel veya yerel önemi bulunan, hâlihazır tarımsal üretimde kullanılan veya bu amaçla kullanıma elverişli olan mutlak tarım arazilerinin; korunması, geliştirilmesi, işletilmesi ve verimli kılınmasının ülkenin tarımsal gelişim düzeyinin artırılması yönünden büyük önem arzettiği açıktır. Bundan dolayı mutlak tarım arazilerinin tarım dışı kullanıma açılabilmesi için kamu yararının açıkça ortaya konulması gerekmektedir.

Olayda; Uşak, Merkez, Çarikköy Köyü, Alageri Mevkii, 1053, 1054 ve 1055 parsel sayılı taşınmazların üzerinde kurulacak olan akaryakıt ile LPG otogaz satış ve bakım istasyonunun insan, toplum ve çevre ilişkilerinde dengeyi bozucu nitelikte olmayacağı, ekonomik, ekolojik ve toplumsal kayıplar bakımından toplum aleyhine sonuçlar doğurmayacağı, kişi ve toplum yararı birlikte gözetildiğinde il ve bölge ekonomisine katkı sağlayacağı ve ilave istihdam yaratacağı gerekçesiyle kamu yararı kararı verilmiş ve yatırımın niteliği ve çevre arazilerinin aynı özellikte olması nedeniyle alternatif alanın bulunmadığı belirtilerek anılan tarım arazilerinin akaryakıt ve LPG otogaz satış ve bakım istasyonunun tarım dışı amaçla kullanımına izin verilmiş ise de; parsellerin mutlak tarım arazisi niteliğinde olduğu, Uşak Valiliği İl Tarım Müdürlüğünce hazırlanan 14.9.2010 tarih ve 2010/9 sayılı raporda; yörede yaygın olarak hububat- meyve ve sebze tarımı yapıldığı, söz konusu arazilerde yöre ortalamasında verim alınacağı'nın belirtildiği; ilgili parsellerin yakınında akaryakıt ve LPG istasyonunun bulunduğu, yeni bir akaryakıt ve LPG istasyonu yapılmasının yöre için mutlaka gerekli olduğunun somut verilerle ortaya konulmadığı gözönüne alındığında; mutlak tarım arazisi niteliğindeki taşınmazların tarım dışı amaçla kullanımına izin verilmesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka ve kamu yararına uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle; **dava konusu işlemin iptaline**, aşağıda dökümü yapılan 1.717,20 TL yargılama gideri ile 281,20 TL temyiz yargılama giderinin ve karar tarihinde yürürlükte

bulunan A.A.Ü.T. Uyarınca belirlenen 1.090,00 TL vekalet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, davalı idare ve müdahil tarafından yapılan yargılama gideri ve karar düzeltme yargılama giderlerinin üzerlerinde bırakılmasına, peşin alınan posta masrafı avanslarından artan tutarların kararın kesinleşmesinin ardından yatıran taraflara iadesine, kararın tebliğini izleyen günden itibaren 30 gün içerisinde Danıştay'a temyiz yolu açık olmak üzere, 15/02/2018 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan	Üye	Üye
ERKAN ATILI	BAYRAM ALBAYRAK	ÖMER SERT
37917	194988	192979